

ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ПЕДОФІЛІВ (ОСІБ, ЗАСУДЖЕНИХ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА НЕДОТОРКАНОСТІ МАЛОЛІТНЬОЇ ДИТИНИ) В УКРАЇНІ»

Безпалова Ольга Ігорівна

д. ю. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування
факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ

Останнім часом спостерігається загрозлива тенденція щодо збільшення кількості злочинів, що вчиняються проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей. Так, відповідно до статистичних даних щороку в Україні вчиняється близько 400 подібних злочинів; майже кожного дня з новин ми чуємо жахливі новини про чергове зґвалтування (інколи поєднане із вбивством) неповнолітньої дитини. Така категорія злочинів не лише завдає школи фізичному здоров'ю дітей, а ще спричиняє моральні травми, які можуть призвести до негативних психологічних наслідків. Це зумовлено надзвичайною аморальністю дій осіб, які цинічно порушують статево свободу та недоторканість жертви, користуючись її безпорадним станом. І що більш за все вражає: такі дії дуже часто вчиняються особами із близького оточення дитини (батьками, особами, що їх замінюють, працівниками медичних організацій та освітніх установ). Така ситуація вимагає від держави вжиття заходів щодо створення безпечних умов для життя і здоров'я дітей та забезпечення реалізації ст. 52 Конституції України, в якій передбачено, що насильство над дитиною переслідується за законом.

Таким чином, нагальним питанням є не лише встановлення на законодавчому рівні кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на сексуальній основі проти малолітніх, а й вироблення ефективних заходів їх профілактики. Одним із таких заходів має стати створення єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканості

малолітньої дитини. Процедура створення, наповнення такого реєстру та користування інформацією, що в ньому міститься, має бути чітко визначена на законодавчому рівні шляхом прийняття Закону України «Про єдиний реєстр педофілів (осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої дитини) в Україні». Варто зазначити, що в країнах Європейського Союзу та у Сполучених Штатах Америки вже тривалий час існує практика щодо формування подібних реєстрів (переважно відкритих) та користування інформацією, що у них міститься. І у зв'язку з цим цілком логічною та обґрунтованою виглядає позиція керівництва Національної поліції України щодо необхідності створення подібного реєстру і в Україні.

Потреба у прийнятті даного Закону зумовлена тим, що саме завдяки створенню такого реєстру буде забезпечено умови для запобігання даною категорією злочинців вчинення аналогічних злочинів у майбутньому шляхом інформування осіб, на яких покладається виховання дитини (батьків, опікунів, вчителів, медичних працівників), про потенційних злочинців.

Завданням даного нормативно-правового акту має стати вироблення комплексної правової регламентації процедури створення єдиного реєстру педофілів (осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої дитини) та користування інформацією, що у ньому міститься, правове забезпечення ефективності діяльності правоохоронних органів, які уповноважені вживати заходів щодо наповнення реєстру та оперативно користуватися інформацією, що в ньому міститься.

На нашу думку, має бути передбачено створення єдиного реєстру, який має складатися з відкритої та закритої частин.

Відкритим реєстром зможуть користуватися батьки, опікуни, вчителі, медичні та соціальні працівники з метою своєчасного виявлення осіб із оточення дитини, які раніше були засуджені за тяжкі та особливо тяжкі злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої дитини.

Закритий реєстр має бути доступний для працівників правоохоронних органів та містити інформацію про осіб, які вчиняли сексуальні домагання

щодо малолітньої дитини, які не спричинили тяжких фізичних наслідків. Також інформація, що міститься у такому реєстрі, має бути доступна керівництву навчальних закладів, які повинні перевіряти осіб, яких приймають на роботу. Однією із умов прийому на роботу має стати наявність відповідної виписки із реєстру, що в ньому не міститься інформація про конкретну особу.

Необхідно звернути увагу, що формування єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої дитини та надання йому статусу відкритого для користування несе у собі певні загрози, які слід своєчасно прорахувати та унеможливити їх виникнення. Так, зокрема, існує ймовірність приховування інформації про випадки насильства в сім'ї (зокрема сексуального характеру), що може істотно підвищити латентність такого роду злочинів, або випадки подання завідомо неправдивої інформації про осіб, що вчиняють таке насильство (що може призвести до безпідставного самосуду над невинною особою).

Підсумовуючи викладене вище, варто наголосити, що сьогодні важливо визначити чіткий механізм формування реєстру та користування інформацією, що у ньому міститься; створити умови для обов'язкового дотримання основоположних прав і свобод людини; визначитися із адміністратором такого реєстру; особою (особами), що будуть відповідати за ведення реєстру.

Створення єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканності малолітньої дитини, є одним із нагальних питань, які має вирішити держава з метою ефективної протидії сексуальному насильству над дітьми.